

**PARTICULARITĂȚILE FIZICO-GEOGRAFICE ALE COMUNEI IZVOARE
(RAIONUL FLOREȘTI)**

Victor CAPCELEA, dr., lect. univ.,
*Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

Abstract: *This article represents a study on the identification of the physical-geographical peculiarities of Izvoare commune (Floresti district). As a result, the aspects of physical-geographical location, geological structure, relief, climate and agro-climatic conditions, vegetation and soils were highlighted.*

Keywords: *geographical position, geological structure, relief, climate, vegetation, soil, Izvoare commune.*

Introducere

Comuna Izvoare este o localitate situată în raionul Florești și este constituită din 3 localități: Izvoare, Bezeni și Scăieni. Ea se învecinează la nord cu comuna Căinari Vechi, la nord-est cu comuna Vădeni (r-nul Soroca), la est cu comuna Răduleni Vechi, la sud cu comunele Trifănești și Frumușica (r-nul Florești), iar la vest cu comunele Hăsnășenii Mari și Petreni (r-nul Drochia). Prima mențiune documentară despre existența localității datează din 3 aprilie 1552 cu denumirea de *Fântâna Pantii* printr-o carte domnească de la Ștefan Rareș.

Materiale și metode

În acest studiu fizico-geografic au fost utilizate diverse metode de cercetare, cum ar fi:

- *metoda cartografică* – constă în redarea distribuției grafice și spațiale a elementelor geografice prin utilizarea diverselor tehnici tradiționale (hărțile tematice) și moderne (tehnologii SIG). Metoda dată a fost utilizată la reprezentarea poziției geografice a comunei Izvoare în funcție de regiunea fizico-geografică a Republicii Moldova (Boboc N., 2009) și împărțirii teritorial-administrative a Republicii Moldova (la nivel de comune). De asemenea, această metodă a fost aplicată și la elaborarea diagramelor privind structura fondului funciar și a terenurilor agricole în comuna Izvoare etc.
- *documentarea bibliografică și analiza diverselor materiale cartografice* – a fost aplicată în studierea aprofundată a diferitor surse bibliografice la tema cercetată (cărți, jurnale, articole științifice etc.) și cercetarea multiplelor materiale cartografice (hărți, atlase, Fondul Național de Date Geospațiale).
- *metoda statistico-matematică* – s-a folosit la colectarea, prelucrarea datelor din Fișa cadastrală centralizatoare, cu calcularea ponderii diferitor categorii de terenuri (%) în structura fondului funciar și a terenurilor agricole în comuna Izvoare etc. Prelucrarea statistică a datelor s-a efectuat prin intermediul softului Microsoft Office Excel – pentru foi de calcul tabelar etc.

Rezultate și discuții

(I). Așezarea geografică. Comuna Izvoare este o localitate situată în partea de nord-vest a raionului Florești, care cuprinde o suprafață totală de 38,79 km².

În baza suprapunerii hărții de contur a împărțirii teritorial-administrative a Republicii Moldova (la nivel de comune) și hărții regiunii fizico-geografice a Republicii Moldova [1, p. 164], s-a determinat că comuna Izvoare este amplasată în extremitatea de est a subregiunii fizico-geografice Câmpia Cuboltei Inferioare, la hotar cu subregiunea Podișul Nistrului (fig. 1).

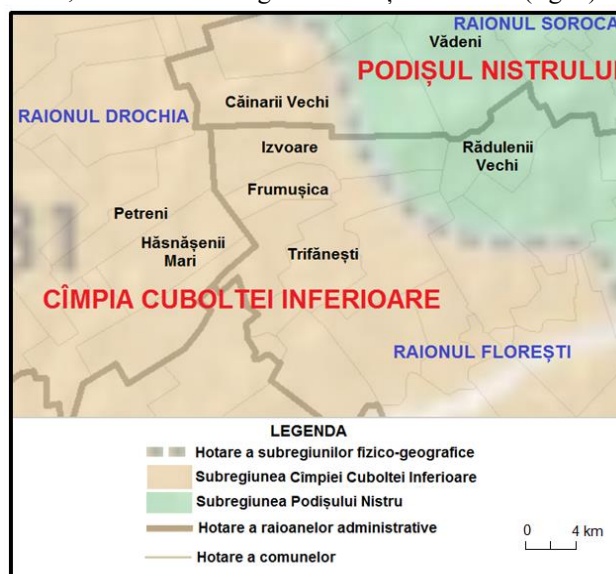


Fig. 1. Poziția geografică a comunei Izvoare

Moșiile comunei Izvoare situate mai la est și în apropiere de cele ale comunei Rădulenii Vechi, se află în limitele subregiunii Podișului Nistru. În legătură cu cele expuse anterior, reiese că intravilanul localităților componente a comunei Izvoare este amplasat în întregime în limitele subregiunii Câmpiei Cuboltei Inferioare.

Pe teritoriul comunei se scurge râul Căinar (afluent de stânga a râului Răut), care izvorăște la 2 km, direcție nord-vest de satul Sauca (raionul Ocnița) și se revarsă în Răut, de pe malul stâng la kilometru 184 de la gura de vărsare, lângă satul Prajila (raionul Florești). Lungimea râului este de 95 km, iar suprafața de captare a apelor – 835 km² [9, p. 15]. Comuna Izvoare este traversată de râul Căinar pe o lungime de 4,15 km, intravilan și 0,62 km în extravilan.

(II). Structura geologică. Pe teritoriul comunei Izvoare este răspândit complexul de depozite sarmațiene [2, p. 5], care se caracterizează prin diversitatea largă litologică și de facies, grosimea mare și rolul deosebit de important în alcătuirea versanților și spațiilor interfluviale. După datele lui N. Boboc [10, p. 44], valea râului Căinar cuprinde un *masiv de calcare nisipo-argiloase ale sarmațianului mediu și inferior*.

(III). Relieful. Teritoriul comunei Izvoare se află la interferența a două unități geomorfologice, și anume *Câmpia Cuboltei* și *Podișul Nistrului*. Analiza hărții topografice (Scara: 1:25000) [5], permite să constatăm că în comuna Izvoare cele mici altitudini coboară aproximativ la 100 m în valea râului Căinar, ulterior altitudinile reliefului cresc spre vest și estul extravilanului comunei, unde ating cele mai mari altitudini. În apropiere de hotarele comunei cu moșiile Căinari Vechi și Vădeni există cel mai înalt deal, care are altitudinea de 314,2 m.

În literatură este menționat că Lângă Izvoare există o movilă mare sub denumirea de „Țiglău”, care are o înălțime de 253,9 m. Totodată, satul Scăieni este întins pe dealul cunoscut sub denumirea „Țarina”, care are o înălțime maximă de 148,7 m. În același timp, la Scăieni există un alt deal mai înalt 195,7 m, care se află aproape de moșia comunelor Hăsnășenii Mari și Petreni.

După caracterul reliefului și al vegetației, bazinul râului Căinar poate fi împărțit în trei sectoare [7, p. 105-106]: *Căinarul Superior* (de la Izvor în aval până la satul Crișcăuți), *Căinarul de Mijloc* (în

aval de satul Crișcăuți până la satul Frumușica) și *Căinarul Inferior* (în aval de satul Trifănești până la vărsarea râului).

În sectorul de Mijloc al râului Căinar, și în special în limitele comunei Izvoare, unele sectoare ale văii dispun de o asimetrie pe dreapta cu calcare ieșite la suprafață.

(IV). Clima și condițiile agroclimatice. În baza Atlasului *Resursele climatice ale Republicii Moldova* [6, p. 41], s-a determinat că temperatura medie anuală în limitele comunei Izvoare oscilează între + 9 °C și + 9,5 °C, iar cantitatea medie anuală de precipitații constituie 500-550 mm [6, p. 75]. Condițiile climatice sunt cele mai calde și mai puțin umede din toată partea de nord a Republicii Moldova.

În general, clima acestui teritoriu se caracterizează prin veri lungi cu temperaturi ridicate, ierni relativ scurte și blânde, iar primăvara și toamna sunt anotimpuri de tranziție, cu o durată și o stare a vremii instabilă.

Conform hărții agroclimatice ale Republicii Moldova [3, p. 9], teritoriul comunei Izvoare este amplasat în cadrul raionului agroclimatic de nord și se caracterizează prin anumiți indici agroclimatici: suma temperaturilor active ale aerului pentru perioada de vegetației oscilează între 3000-3100 °C, suma precipitațiilor atmosferice pentru perioada de vegetație activă este de 400-420 mm, iar coeficientul hidrotermic (CHT) constituie 1,2-1,1.

Aceste condiții agroclimatice sunt favorabile pentru cultivarea cerealelor, sfeclei-de-zahăr, *florii-soarelui, tutunului și pomilor fructiferi*.

(V). Vegetația. Potrivit regiunii geobotanice a Republicii Moldova după Gh. Postolache [7, p. 187], teritoriul comunei Izvoare este amplasat în întregime în cadrul *raionului pratostepelor și al stepelor propriu-zise Drochia*. Aici, în componența învelișului vegetal predomină păiușul, de asemenea, sunt răspândite amestec de ierburi de pratostepă: *Galium verum, Fragaria viridis, Euphorbia stepposa, Filipendula vulgaris, Lotus corniculatus, Taraxacum serotinum* [7, pp. 182-183].

Pajiștile inundabile sunt reprezentate prin specii de *Agrostis stolonifera, Carex sp., Lolium perenne* [7, p. 106].

(VI). Solurile. În baza hărții elaborate de A. Ursu și A. Overcenco [8], în comuna Izvoare cele mai răspândite soluri sunt *ceroziomurile tipice moderat humifere*, în special pe moșiile satelor Scăieni și Bezeni, care se formează în condiții de silvostepă și pratostepă sub asociații vegetale ierboase cu păiuș și negară.

În apropierea văii râului Căinar sunt întâlnite *ceroziomurile tipice slab humifere*, care se caracterizează printr-un conținut relativ redus de humus și s-a format în condițiile de stepă cu păiuș-negară. Totodată, în lunca râului Căinar s-au format *solurile aluviale molice*, care este relativ stabil, fiind mai puțin influențat de regimurile luncii. Stabilitatea și vegetația diversă a luncii au determinat formarea profilurilor molice, humifere, deseori bine structurate.

La periferia de est a moșiei satului Izvoare se mai întâlnesc *ceroziomurile argiloiluviale*, care se formează sub păduri cu înveliș format din ierburi.

Fondul funciar este cea mai valoroasă bogăție a comunei Izvoare, care are o suprafață totală de 3879,24 ha. Conform *Fișei cadastrale centralizatoare* la data de 1 ianuarie 2021 [4], fondul funciar al comunei Izvoare are următoarea structură: terenuri agricole – 3313,1 ha (85,4%), plantații forestiere – 212,3 ha (5,5%), terenuri aflate sub ape – 100,69 ha (2,6%), drumuri – 55,7 ha (1,4%), construcții și curți – 122,83 ha (3,2%), alte terenuri – 74,62 ha (1,9%) (fig. 2).

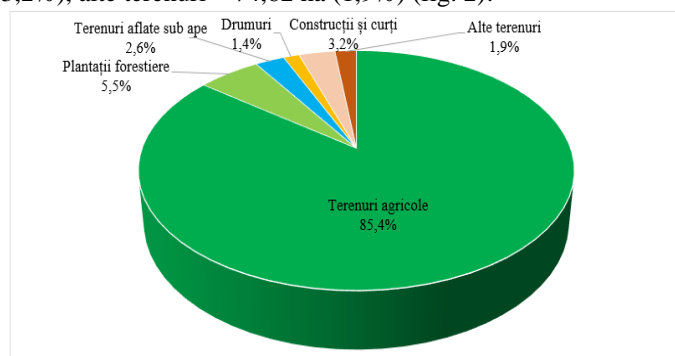


Fig. 2. Structura fondului funciar al comunei Izvoare (la 1.01.2021), %

Potrivit Fișei cadastrale centralizatoare la data de 1 ianuarie 2021 [4], categoria principală de utilizare agricolă a teritoriului în comuna Izvoare o constituie terenurile arabile – 2692,3 ha (81,3%), fiind urmate de pășuni – 429,3 ha (12,9%) și plantații multianuale – 191,5 ha (5,8%) (fig. 3).

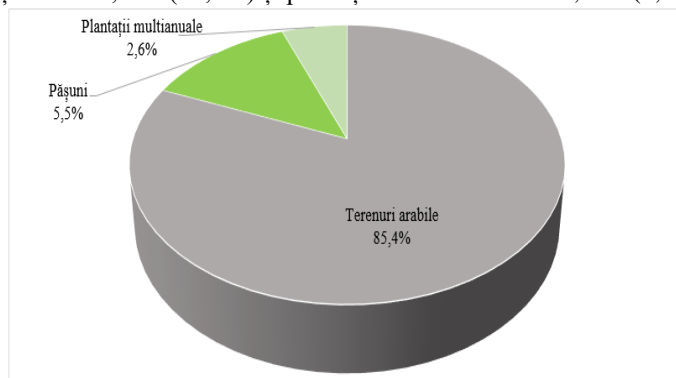


Fig. 3. Structura terenurilor agricole în comuna Izvoare (la 1.01.2021), %

Concluzii

1. Comuna Izvoare, din punct de vedere a regiunii fizico-geografice, se află la hotarul a două subregiuni fizico-geografice (*Câmpia Cuboltei Inferioare*, *Podișul Nistrului*) și a două unități geomorfologice (*Câmpia Cuboltei*, *Podișul Nistrului*), iar în cadrul acestui teritoriu predomină complexul de depozite sarmațiene.
2. Condițiile climatice în limitele acestui teritoriu se caracterizează prin cele mai înalte valori ale temperaturii aerului și cele mai reduse cantități de precipitații din partea de nord a Republicii Moldova.
3. Conform regiunii geobotanice a Republicii Moldova, teritoriul comunei Izvoare este amplasat în întregime în cadrul *raionului pratostepelor și al stepelor propriu-zise Drochia*, unde predomină păiușul și amestecuri de ierburi de pratostepă care se dezvoltă pe *ceroziomurile tipice moderat și slab humifere*, iar în lunca râului Căinari sunt întâlnite pajiștile inundabile pe solurile aluviale molice.
4. Comuna Izvoare se caracterizează printr-un grad foarte înalt de valorificare agricolă a teritoriului (85,4%), iar în structura lor este o pondere foarte mare a terenurilor arabile (81,3%).

Bibliografie:

1. BOBOC, Nicolae. Probleme de regionare fizico-geografică a teritoriului Republicii Moldova. In: *Bulet. AȘM, Științele Vieții*, 2009, nr. 1 (307), p. 164. **ISSN 1857-064X**
2. BUCATCIUC, P., POCATILOV, V., TCACI, V. *Harta geologică*. In: *Atlasul de geografie fizică și socio-economică a Republicii Moldova*. Chișinău: Cetatea de Sus, 2012, p. 5. **ISBN 978-9975-4367-8-6**
3. CONSTANTINOV, T., DARADUR, M., NEDEALCOV, M. *Harta agroclimatică*. In: *Atlas. Geografia fizică și socio-economică*. Chișinău: Cetatea de Sus, 2012, p. 9. **ISBN 978-9975-4367-8-6**
4. *Fișa cadastrală centralizatoare a terenurilor din comuna Izvoare la data de 1 ianuarie 2021*. Agenția Relații Funciare și Cadastru.
5. *Fondul național de date geospațial: Relief*. [online] [citat 07.09.2021]. https://geoportal.md/ro/default/map#lat=315912.814508&lon=180855.330469&zoom=5&layers=66_base13_base19
6. NEDEALCOV, M., RĂILEANU, V., CHIRICĂ, L., ș.a. *Atlas. Resursele climatice ale Republicii Moldova*. Ch.: Î.E.P. Știința (în colaborare cu editura Strih SRL), 2013. 76 p. **ISBN 978-9975-67-894-0**
7. POSTOLACHE, Gheorghe. *Vegetația Republicii Moldova*. Chișinău: Știința, 1995, p. 105-106. **ISBN 5-376-01923-3**
8. URSU, A., OVERCENCO, A. *Harta solurilor Republicii Moldova*. Institutul de Ecologie și Geografie al AȘM, 2011.
9. ZUBCOV, Elena. Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova. In: *Monitorizarea calității apei în baza macronevertebratelor acvatice*. Chișinău, 2015, p. 15.
10. БОБОК, Н.А. *Морфоструктурный анализ территории Северной Молдавии*. Кишинев: Штинца, 1980. 94 с.